

# Art. 5.

Umowa niniejsza stanowi w myśl ustawy z 1.VIII. 1919 r. Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 394 i z dnia 11.III. 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 147, podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż warunki niniejszej umowy, ulegają z mocy wymienionych ustaw zastąpieniu przez warunki określone niniejszą umową. Wszelkie indywidualne umowy, zawierające korzystniejsze dla pracownika warunki, niż je przewiduje niniejsza umowa, obowiązują na czas ich zawarcia.

# Art. 6.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie pracowników i ściśle przestrzeganie umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac, przewidzianych umową.

Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ściśle przestrzeganie zawartych umów, oraz pilne i sumienne spełnianie obowiązków, dążność do jak największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbowych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obrębie folwarku, jako też dbałość i staranne obchodzenie się z powierzonym sobie inwentarzem żywym i martwym. Pracownicy obowiązani są przy każdej sposobności zapobiegać wszelkiemu naruszeniu własności pracodawcy przez współpracowników lub osoby trzecie.

# Art. 7.

Rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu okresu, na jaki stosunek służbowy został zawarty, może nastąpić na zasadzie Orzeczenia Komisji Rozjemczej lub też wyroków Sądów Państwowych, działających według obowiązującego prawodawstwa i według kompetencji.

Zatargi, wynikię na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami, a robotnikami rolnymi, regulują Komisje Rozjemcze, bądź Sądy Państwowe, według kompetencji. Skargi do Komisji Rozjemczej wnoszą się do Inspektoratu Pracy w 2-ach równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden ma być doręczony pozwanemu wraz z wezwaniem do jawienia się przed Komisją Rozjemczą.

Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno: 1) pracodawcy wstrzymać świadczeń, 2) pracownikowi przerywać pracy.

W wypadkach wyjątkowo ciężkiego przewinienia, może pracodawca zawiesić pracownika w pracy i wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem wszystkie świadczenia, w razie jednak wygrania sporu przez robotnika, pracodawca winien wydać zaległe świadczenia, wraz z dodatkami miesięcznym 1% w zbożu i 2% w gotówce. Koszta świadczeń powołanych przez Komisję Rozjemczą oraz ich stratę czasu, jakoteż stratę czasu pracownika ponosi ta strona, która spór przegrała. O wysokości tych kosztów orzeka Komisja Rozjemcza, względnie Sądy Państwowe.

# Art. 8.

Dojarki stałe, t. j. te, które będą doły krowy przez 6 miesięcy bez przerwy, otrzymują po 10 zł miesięcznie, inne dojarki, wykonywujące tę pracę najmniej przez 1 miesiąc, otrzymują po 8 zł miesięcznie.

Prócz powyższego wynagrodzenia otrzymują dojarki bezpłatnie fartuch do dojenia. Fartuch ten pozostaje własnością pracodawcy.

# \* Art. 9.

Rozkład godzin pracy dla stale zatrudnionych robotników dziennych oraz dla miejscowych i zamieszkujących sezonowych robotników rolnych ustala się podług poniższej tabeli.

W razie pilnej potrzeby, poniższy podział pracy może być zmieniony, jednakże tylko w ten sposób, by ogólna ilość godzin została ta sama. Na żądanie pracodawcy, w razie pilnej potrzeby, pracownicy są obowiązani do pracy poza niżej

określonym czasem, lecz za osobnym wynagrodzeniem, po cenach za godzinę o 50% wyższych od przeciętnego pełnego zarobku godzinowego odpowiedniej kategorii robotników w danym majątku.

W razie spóźnienia się robotnika w rozpoczęciu pracy przysługuje pracodawcy prawo obniżenia wynagrodzenia w tym stosunku, co zapłata za godziny nadliczbowe.

W dnie ulewne i wyjątkowej niepogody roboty w polu nie powinny być wykonywane

TABELA.

| Miesiąc     | Praca do południa      | Przerwa na śniadanie | Przerwa obiadowa | Praca po południu | Przerwa na podwieczerek             |   |
|-------------|------------------------|----------------------|------------------|-------------------|-------------------------------------|---|
| Styczeń     | 8—12                   | —                    | 1½               | 1.30—4.00         | —                                   |   |
| Luty        | 7½—12                  | —                    | 1½               | 1.30—5.00         | —                                   |   |
| Marzec      | 1—10<br>11—20<br>21—31 | 7—12                 | —                | 1½                | 1.30—5.30<br>1.30—6—<br>1.30—6.30   | — |
| Kwiecień    | 1—10<br>11—20<br>21—30 | 7—12                 | ½                | 1½                | 1.30—6.40<br>1.30—7—<br>1.30—7.20   | — |
| Maj         | 1—10<br>11—20<br>21—31 | 6—12                 | ½                | 1½                | 1.30—7.20<br>1.30—7.50<br>1.30—8—   | ½ |
| Czerwiec    | 1—10<br>11—20<br>21—30 | 6—12                 | ½                | 2                 | 2—8.20<br>2—8.20<br>2—8.30          | ½ |
| Lipiec      | 1—10<br>11—20<br>21—31 | 6—12                 | ½                | 2                 | 2—8.30<br>2—8.20<br>2—8—            | ½ |
| Sierpień    | 1—10<br>11—20<br>21—31 | 6—12                 | ½                | 2                 | 2—7.50<br>2—7.30<br>2—7—            | ½ |
| Wrzesień    | 1—10<br>11—20<br>21—30 | 6—12                 | ½                | 1½                | 1.30—6.40<br>1.30—6.20<br>1.30—6—   | — |
| Październik | 1—10<br>11—20<br>21—31 | 7—12                 | —                | 1½                | 1.30—5.50<br>1.30—5.20<br>1.30—4.50 | — |
| Listopad    | 7½—12                  | —                    | 1½               | 1.30—4.50         | —                                   | — |
| Grudzień    | 8—12                   | —                    | 1½               | 1.30—3.45         | —                                   | — |

# Art. 10.

W celu ustalenia wynagrodzenia stałych dziennych i sezonowych robotników, tworzy się 4 kategorie robotników, a to:

- dzievczeta i chłopcy do lat 16,
- kobiety ponad lat 16 i mężczyźni od lat 17 — 20,
- mężczyźni od lat 21 — 24,
- mężczyźni ponad lat 24.

Natomiast obszar województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego dzieli się na 2 rejony, a mianowicie:

1) Powiaty: Bóbrka, Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczac, Czortków, Drohobycz, Grójek Jag., Horodenka, Kamionka Str., Kołomyja, Ko-

50.

# U M O W A,

ustalająca warunki pracy i płacy dla dojarek, stale zatrudnionych dziennych robotników rolnych i dla sezonowych robotników rolnych na terenie województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, z wyłączeniem powiatów: Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Nisko, Rzeszów, Łańcut, Przeworsk, Brzozów, Jarosław, Sanok, Strzyżów i Krosno.

# Art. 1.

Umowa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1930 r. do dnia 31 marca 1931 r. i dotyczy z jednej strony pracodawców rolnych, a z drugiej zatrudnionych przez nich dojarek, stale zatrudnionych robotników dziennych oraz sezonowych robotników rolnych.

# Art. 2.

Za dojarki uważa się kobiety i dziewczęta, których obowiązkiem jest wyłącznie dojenie krow i mycie stażennego naczynia mleczarskiego. Dojarka obowiązana jest do dojenia 8 krow.

# Art. 3.

Za stałych dziennych robotników rolnych uważa się tych robotników, których ilość dni pracy ustala indywidualna umowa nie mniej, niż 200 w ciągu roku i przy jednoczesnym oznaczeniu ilości dni w okresie letnim i zimowym.

# Art. 4.

Za robotników sezonowych uważa się tych robotników, którzy się kontraktowo zobowiązują do stałej pracy w sezonie od dnia zakontraktowania ich aż do ukończenia wszystkich robót rolnych, względnie wszystkich wykopków.

pyczyńce, Lwów, Mościska, Podhajce, Przemyśl, Przemyślany, Radziechów, Rawa Ruska, Rohatyn, Rudki, Sambor, Skafat, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tłumacz, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów.

2) Powiaty: Bohorodczany, Dobromil, Dolina, Jaworów, Kałusz, Kosów, Lisko, Lubaczów, Nadwórna, Peczeniżyn, St. Sambor, Słoko i Turka.

#### Art. 11.

Minimalne ogólne wynagrodzenie dla stałych robotników dziennych za dzień pracy ustala się w złotych, według poniższej tabeli:

| O k r e s y                                      | Rejo-<br>ny | K a t e g o r i e |      |      |      |
|--------------------------------------------------|-------------|-------------------|------|------|------|
|                                                  |             | I                 | II   | III  | IV   |
| Kwiecień, maj, czerwiec,<br>październik          | 1           | 1,20              | 1,50 | 1,60 | 1,80 |
|                                                  | 2           | 1,00              | 1,30 | 1,40 | 1,60 |
| Lipiec, sierpień, wrzesień                       | 1           | 1,50              | 2,00 | 2,10 | 2,40 |
|                                                  | 2           | 1,20              | 1,70 | 1,80 | 2,10 |
| Listopad, grudzień, stycz-<br>cień, luty, marzec | 1           | 1,00              | 1,20 | 1,40 | 1,60 |
|                                                  | 2           | 0,80              | 1,00 | 1,20 | 1,40 |

U w a g a: Zarobki stałych robotników dziennych, będą wypłacane co tydzień zdołu, przyczem przez pierwszych 60 dni roboczych pracodawca ma prawo zatrzymać 1/3 część zarobku, tytułem kaucji, którą wypłaca się z końcem okresu, na jaki zawartą została umowa, nie później jednak, jak z końcem marca 1931 r.

#### Art. 12.

Minimalne miesięczne gotówkowe wynagrodzenie sezonowych robotników miejscowych i zamiejscowych ustala się w złotych, według poniższej tabeli:

| Rejony | K a t e g o r i e |      |      |      |
|--------|-------------------|------|------|------|
|        | I                 | II   | III  | IV   |
| 1      | 15.—              | 25.— | 35.— | 45.— |
| 2      | 10.—              | 20.— | 30.— | 40.— |

Wszystkie powyższe miesięczne wynagrodzenia robotników sezonowych podwyższają się w miesiącach lipcu i sierpniu o 5 zł.

Ponad wyżej ustalone wynagrodzenie gotówkowe, otrzymują robotnicy sezonowi deputat:

a) miejscowi kwartalnie zdołu 100 kg. żyta, 30 kg. pszenicy, 30 kg. jęczmienia i 400 kg. ziemniaków,

b) zamiejscowi tygodniowo zgóry 15 kg. ziemniaków, 3 1/2 l. mleka niezbiernego, 3 1/2 kg. mąki żytniej, 1 kg. mąki pszennej, 1 kg. kaszy, 0,25 kg. słoniny, 0,25 kg. soli.

Za obopólnem porozumieniem może być dokonana zamiana ustalonych naturalij na inne, jak również zamiana wynagrodzenia gotówkowego na naturalja i odwrotnie.

U w a g a: Wypłatę powyżej ustalonego gotówkowego wynagrodzenia robotników sezonowych uskutecznia się co miesiąc zdołu, z tem, że jako kaucję zatrzymuje się zarobek robotnika za pierwsze 1 1/2 miesiąca, którą to kaucję wypłaca się robotnikowi najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki sezonowy robotnik został zgódzony.

#### Art. 13.

Sezonowym robotnikom zamiejscowym dostarcza pracodawca wspólne mieszkanie, oddzielne dla mężczyzn i oddzielne dla kobiet, wspólne ognisko do gotowania strawy i prania bielizny, bezpłatny opał i światło, oraz inwentarz kuchenny, jak garnki do gotowania, miski do jedzenia, wiadra do wody, kubki do picia i siekiere do rąbania drewna.

Na 25 robotników przypada 1 kucharka, opłacana przez pracodawcę i jest ona wtedy zwolniona od innej pracy.

#### Art. 14.

Koszta podróży do miejsca pracy ponosi pracodawca. Robotnicy sezonowi zamiejscowi, którzy przepracowali u jednego pracodawcy cały sezon, na który zawarli umowę o pracę, otrzymują także koszta podróży powrotnej.

#### Art. 15.

Wszelkie narzędzia pracy, potrzebne robotnikom, dostarcza pracodawca bezpłatnie, jednakże muszą być one po skończonej pracy zwrócone. Za brakujące lub rozmyślnie zepsute narzędzia i

inwentarz kuchenny odpowiada robotnik, któremu odnośne narzędzie, względnie inwentarz, wydano.

•Lwów, dnia 30 grudnia 1929.

Przewodniczący:  
(—) Inż. Stanisław Zwoliński.  
Inspektor Pracy 42 Obwodu.

Za Związek Ziemian Wschodnich Województw Małopolski:

(—) Dr. Kazimierz Papara.  
(—) Inż. Lucjan Turnau.  
(—) Dr. Juliusz Wollarth.

Za Związek Małopolskich Rolników:

(—) Dr. Jan Gerstman.  
(—) Dr. Edward Taube.  
(—) Dr. Leop. Wahrsager.

Za Chrześcijański Związek Dzierżawców:

(—) Oswald Ewy.  
(—) Antoni Glazer.

Za Związek Robotników Rolnych i Leśnych  
Z. Z. P.:

(—) R. Tyska.  
(—) Wł. Cwierkiewicz.  
(—) F. Stawitski.

—:o:—